

De Minister van Economische zaken en Klimaat

Contactpersoon
Robert Kielstra

Middenmeer, 26-07-2021

ECW Geoholding B.V.
Agriport 109
1775 TA Middenmeer
Postbus 23
1775 ZG Middenmeer
Tel +31 88 0307060
KvK 56517823
Email info@ecwenergy.nl
Website www.ecwenergy.nl

Kenmerk
20210726

Betreft: Internetconsultatie wijziging van het Mijnbouwbesluit in het kader van wetsvoorstel tot wijziging van de Mijnbouwwet aanpassing vergunningstelsel aardwarmte

Geachte heer, mevrouw,

Wij zijn verheugd te zien dat u voortgang maakt met het aanpassen van het regulerend kader voor aardwarmte. De afgelopen jaren hebben wij circa 1/3 van de Nederlandse aardwarmte gemaakt en we hebben ook nog ambities onze productie verder uit te breiden. We hebben dan ook veel te maken met dit kader. Vanuit onze praktijkervaring dragen wij middels deze brief enkele aanbevelingen aan om het kader nog beter op de praktijk te laten aansluiten.

De mijnbouwwet is in 1810 ontworpen door Napoleon en was naast voor een veilige en verantwoorde winning van delfstoffen met name gericht op marktordening en verdeling van opbrengsten (de kansen). De afgelopen decennia is de mijnbouwregelgeving onder maatschappelijke en politieke druk meermalig aangepast en is gaswinning op land haast onmogelijk gemaakt door de vele barrières die in de mijnbouwregelgeving zijn opgeworpen. Aardwarmte is onder dezelfde wetgeving als gas geschoven vanwege de diepte in de bodem. Wij zijn als bedrijf echter ook actief in de ondiepere ondergrond waar qua wetgeving een heel andere wind waait. De processtappen in vergunningen zijn in de ondiepe ondergrond wat ons betreft op een heel aantal punten logischer voor aardwarmte dan de stappen op basis van de gaswinningsregels. In algemene zin vragen wij u dus iets meer terug te grijpen naar de basis: de kansen die de bodem biedt voor de klimaat en energietransitie.

Fasering vergunningen

In uw besluit geeft u aan een “toewijzing zoekgebied” (opsporen maar geen boren) te willen laten opvolgen door een “startvergunning” (boren en twee jaar produceren) om daarna een vervolgvergunning af te geven.

Wij onderschrijven het nut en de noodzaak om boren en exploiteren in één vergunning toe te staan. Echter het voorgestelde “Nee tenzij” beleid voor de vervolgvergunning na 2 jaar exploitatie zal de groei van de sector niet aanjagen. Wij zijn van mening dat -zeker in bestaande aardwarmtegebieden waar exploratie al is gedaan door het boren van de bestaande putten- net zoals bij gas vóór het boren van de exploitatieputten direct een winningsvergunning/ vervolgvergunning gegeven kan worden. Hiermee wordt rechtszekerheid gecreëerd voor de sector wat ook voor de financierbaarheid noodzakelijk is. Wij zijn van mening dat u hier een “Ja tenzij” beleid van zou kunnen maken. U kunt hierbij de operator vragen binnen 2 jaar exploitatie een rapport te overleggen over de belangrijke (bodem) parameters. Alleen in geval van zwaarwegende afwijkingen ten opzichte van de

vooraf bepaalde paramaters en risico's kan er dan een aanpassing van de vervolvergunning plaatsvinden. Dit sluit aan bij de praktijk van gaswinning en KWO waar tevens geldt dat als de situatie anders blijkt dan vooraf bepaald, dit aanleiding kan zijn de vergunning aan te passen.

Wij zijn van mening dat hiermee de rechtszekerheid vergroot wordt zonder inbreuk te doen op insprekrecht van burgers of veiligheid. Daarbij levert dit minder extra regeldruk op voor de bedrijven en uw eigen diensten.

Integriteit reservoir

Bij aardwarmte wordt warm water gewonnen uit de bodem en dit water wordt kouder weer in de in dezelfde laag geïnjecteerd. Hoe kouder het water wordt geïnjecteerd hoe meer warmte er wordt gewonnen. Alleen al bij ons bedrijf levert 1 graad uitkoeling het equivalent aan energie van een 3,5MWe windmolen voor IJburg in het Markermeer. De milieuwinst die daarmee bereikt wordt is dus aanzienlijk. Daar staat potentieel ook een milieurisico -hoe klein ook- tegenover. Rondom de injector koelt de bodem namelijk af. Daarbij zullen er waarschijnlijk scheurtjes -hoe klein ook- in het zandreservoir komen en deze kunnen doorlopen tot in de bovenliggende afsluitende laag. In een dergelijk geval komt er een zeer beperkte hoeveelheid water van het reservoir in de laag boven het reservoir (om de scheuren op te vullen, de matrix is namelijk impermeabel). Dit is echter geen schadelijk effect zolang de scheurvorming niet door de gehele afsluitende laag groeit, hetgeen door de grote dikte van die laag in bijvoorbeeld onze situaties zeer onwaarschijnlijk is.

Wij zijn dan ook van mening dat de milieuwinst van aardwarmte ruimschoots opweegt tegen het zeer beperkte risico, dat aardwarmtevloeistoffen buiten de laag treden waaruit gewonnen wordt, tegenover elkaar gewogen moeten worden. Wij achten het in dat kader maatschappelijk acceptabel een zekere scheurvorming in de laag boven de laag waaruit geproduceerd wordt te kunnen maken. Wij zijn van mening daarmee geen maatschappelijk belang te schaden en verzoeken u hier ruimte voor te laten in de regelgeving.

Wij verzoeken u hiervoor samen met de sector een eenduidige norm op te stellen en tot die tijd ruimte te laten voor project specifieke beoordelingen.

Beveiligingen boorgat

Uw besluit schrijft voor dat boorgaten altijd beveiligd moeten worden middels een (meervoudige) afsluitmogelijkheid. Dit artikel is een erfenis van de gassector waar putten op overdruk staan en de maatschappij beschermd/ beveiligd moet worden voor het mogelijk ongecontroleerd uitstromen van gas.

Aardwarmteputten zijn echter -tot dusver- drukloos in Nederland. Als het systeem wordt afgeschakeld staat het waterniveau vele tientallen meters onder het maaiveld. Een afsluiter beveiligt de maatschappij dan ook tegen niets. Sterker nog het plaatsen en verwijderen van de afsluiter brengt arborisico's met zich mee die groter zijn dan het risico waartegen het beveiliging biedt. De aardwarmtesector vraagt en krijgt doorgaans van SODM dan ook een ontheffing voor het gebruiken van een dubbele barrière. Dit is echter een zeer arbeidsintensief en tijdrovend proces. Daarbij is de uitkomst onzeker en lijkt ze ook willekeurig.

Wij verzoeken u dan ook een duidelijk kader op te nemen voor deze situatie. Ons voorstel is putten altijd te boren met een meervoudige afsluitmogelijkheid, het aanboren van gas kan namelijk niet geheel worden uitgesloten voor aanvang van het boren. Na het vaststellen van het statische waterniveau kan de operator dan per put een doorlopende ontheffing (langjarig) krijgen voor het hebben van een dergelijke voorziening tijdens productie en putwerken. Alleen in het geval van majeure wijzigingen kan SODM een dergelijke ontheffing dan intrekken.

Tijdens werkzaamheden is zo een dubbele barrière niet meer noodzakelijk. De drukclassificering van de putkoppen kan daarbij dan ook afgestemd worden op de operationele drukken voor het aardwarmtesysteem in plaats van op een niet bestaand risico

op gasuitstroom. Al met al zal dit de betaalbaarheid van aardwarmte ten goede komen zonder de veiligheid of het milieu schade te doen. Alle inzet benodigd voor het onnodige ontheffingproces aan de zijde van operator en vergunningverlener kan direct benut worden om de overige vergunningen sneller te laten doorlopen.

Tijdelijke beoordelingen

In uw stukken verwijst u naar beoordelingsmethoden die nog in ontwikkeling zijn (SHA/SHS, LSSE en SCRIMA). Het is onzeker hoe lang het vaststellen van deze methodieken gaat duren en in de tussentijd moeten we ook door. De nu lopende projecten zijn allen project specifiek beoordeeld op de punten die u beoogd te regelen in de bedoelde methoden, tevens zijn er projecten -mede als gevolg van overheidsacties- stop gezet op basis van ondergrondrisico's. We mogen er daarmee vanuit gaan dat er geen grote risico's genomen worden. Voor bestaande en lopende gevallen adviseren wij u op te nemen deze voorlopig project specifiek te beoordelen en als extra voorwaarde op te zullen nemen dat ze binnen 2 jaar na het vaststellen van voornoemde methodieken een herbeoordeling moeten doen. De uitkomsten hiervan kunnen dan aanleiding zijn de vergunningsvoorwaarden aan te passen. Door deze tussenstap in de tijd beogen wij het toestaan van lagere injectietemperaturen en/of hogere injectiedrukken in de situatie voorafgaand aan de nieuwe beoordelingsmethodieken iets minder beladen te maken/ eerder mogelijk te maken. Het zou hierbij zo moeten zijn dat EZK dit kan vergunnen zonder dat ze daarbij moet ingaan tegen de adviezen van haar adviseurs die zij gekregen heeft op basis van EZK haar eigen achterhaalde en/of onnodige normen. Een dergelijke besluit is inhoudelijk wellicht wel juist maar de tegenstrijdigheid binnen de overheid als gevolg van de structuur/ het proces is een risico voor de beleving van de omgeving van de projecten ten aanzien van de projecten en de aardwarmtesector als geheel.

Slot

Als lid van Geothermie Nederland onderschrijven wij uiteraard de reactie van onze brancheorganisatie. Met deze brief hebben wij slechts enkele punten extra willen benadrukken. Mocht u vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van deze brief dan zijn wij gaarne bereid deze verder toe te lichten.

Vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd verblijf ik,

met vriendelijke groet,
ECW Geoholding B.V.

Drs. ing. R. Kielstra
Directeur